

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
Освітня програма	17868 Економіка
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	17868
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Колпаченко Надія Миколаївна, Дерій Ольга Юріївна, Мельник Людмила Юріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	12.10.2021 р. – 14.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/accred_051_econom_Ir_vidomosti.pdf
Програма візиту експертної групи	http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/accred_051_econom_Ir_program.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Під час дистанційної акредитаційної експертизи було встановлено, що освітній процес в Державному закладі “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” не є формальним, а ОПП реалізується в повному обсязі; адміністрація університету, гарант ОПП, НПП та допоміжний персонал служб, здобувачі вищої освіти, випускники, а також представники роботодавців відкриті до спілкування; проведенні фокус-групи були здійснені на основі ненасильницьких комунікацій, а у режимі відкритої, доброзичливої дискусії; доступ до всієї інфраструктури, інформаційних ресурсів, фондів і ресурсів бібліотеки та навчально-методичних матеріалів був наданий експертам; взаємодія всіх учасників освітнього процесу і сформоване освітнє середовище сприяє реалізації ОПП. Кадрові та навчально-методичні ресурси є достатніми для підготовки фахівців відповідного рівня. Анкетування здобувачів та роботодавців вищої освіти, з метою удосконалення ОПП, проводиться періодично, методом анонімного анкетування. Задекларована й оприлюднена на сайті ЛНУ програма візиту експертів виконана у повному обсязі.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Тісний механізм співпраці закладу вищої освіти з роботодавцями, представниками академічного середовища, випускниками. Змістовне наповнення ОПП враховує галузевий та регіональний контекст та відповідає основним тенденціям на ринку праці. Залучення вітчизняних та закордонних практик реалізації магістерських програм. Зміст освітньої програми має чітку структуру, всі освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії. ОПП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Практична підготовка здобувачів реалізована на підприємствах-партнерах. Правила прийому є чіткими і доступними. Наявність дистанційного навчання та використання різних платформ для організації дистанційного навчання. Процедура оновлення змісту ОПП носить системний характер. Існує зв'язок між навчанням та науковими дослідженнями. Створена, функціонує і вдосконалюється система внутрішнього забезпечення якості освіти. Розвивається Школа академічної доброчесності. Професорсько-викладацький склад, який викладає на ОПП, відповідає принципу «fitness for purpose». Конкурсний відбір НПП є прозорим та відкритим. НПП мають право вільного вибору напрямків розвитку та місць реалізації свого професійного вдосконалення. Наявна матеріально-технічна база. Центр “Вікно в Америку” проводить курси підготовки до складання ЗНО. ЗВО розвиває інфраструктуру для задоволення потреб і інтересів здобувачів. Студентське самоврядування допомагає студентам при вирішенні конфліктних ситуацій. Також у закладі можна отримати як психологічну підтримку так і соціальну. ЗВО має документи і процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП, які регулюються нормативним документами. З метою покращення ОПП заклад оприлюднює проект програми у вільному доступі. Здобувачі, випускники та роботодавці мають змогу пройти анкетування на сайті закладу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони. 1. Потребують уточнення цілі та особливості ОПП. 2. Інформацію щодо порядку вибору дисциплін важко знайти на сайті ЗВО. 3. В індив. навчальних планах здобувачів відсутній поділ дисциплін на обов'язкові та вибіркові, що регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу. 4. Програма вступних випробувань не повною мірою забезпечує зрозуміть вступних випробувань. 5. Процедурою визнання результатів навчання здобутих у неформальній не передбачено Perezaxaxування окремих тем чи модулів. 6. В РП та силабусах дисциплін не чітко визначені критерії оцінювання. 7. Низька академічна мобільність. 8. Низька публікаційна активність здобувачів. 9. Критерії оцінювання, які наведені в РП не в повній мірі дозволяють здобувачу самостійно ознайомитися з оцінюванням поточних заходів та критеріїв оцінювання індивідуальних завдань, які передбачені ОК. 10. Відсутнє ліцензоване прогр. забезпеч. для перевірки КР на ознаки плагіату. 11. КР не оприлюднюються на сайті або в репозиторії ЗВО. 12. Матеріальне стимулювання НПП не є достатнім. 13. Скринька довіри знаходиться тільки у фізичній досяжності. 14. Потребує більшої уваги та системності робота з випускниками. 15. Відсутність форуму для відкритого обговорення ОПП. Рекомендації. 1. Уточнити цілі та особливості ОПП зважаючи на особливості розвитку регіону з превалюванням підприємницької діяльності в аграрному секторі. 2. Інформацію щодо порядку вибору дисциплін розміщувати у вкладці Студенту. 3. Формувати індив. навчальні плани у відповідності до зразка наведеного в Додатку 1 Положення про організацію освітнього процесу. 4. Деталізувати Програму вступних випробувань. 5. Переглянути Процедуру визнання результатів навчання здобутих у неформальній освіті. 6. В РП та силабусах ОК деталізувати критерії оцінювання за видами робіт, а також список літератури доповнити публікаціями провідних викладачів та особистими працями НПП. 7. Використати наявний потенціал ЗВО до розширення інтернаціоналізаційної діяльності та міжнародної академічної мобільності здобувачів. 8. Посилити наукову роботу здобувачів. 9. Рекомендовано наводити конкретні вимоги та критерії оцінювання до здобувача, враховуючи специфіку викладання, з метою його інформування щодо завдань та заходів, які потрібно виконати для успішного вивчення дисципліни. 10. Запровадити перевірку КР ліцензійним програмним забезпеченням та додавати до КР відповідний документ з результатом перевірки на плагіат. 11. Розміщувати на сайті ЗВО кваліф. роботи здобувачів. 12. Нормативно врегулювати можливості матер. стимулювання діяльності НПП, за публікацію статей в Scopus та WoS та за викладання дисциплін іноз. мовою. 13. Скриньку довіри перевести також в електронний формат. 14. Створити реєстр випускників з актуальними контактними даними, розробити план заходів

щодо їх залучення в освітній процес. 15. Додати розділ щодо обговорення проєктів ОПП стейкхолдерами на сайті університету.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Під час експертизи з'ясовано, що Стратегія розвитку ЛНУ на 2019-2025 рр. (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Strategiya-rozvitku-LNU_2019-2025.pdf) є основним документом, що описує цілі, місію та стратегію цього закладу. Мета ОП корелює з місією ЛНУ та шляхами її реалізації щодо підготовки висококваліфікованих фахівців за спеціальністю 051 “Економіка”. Під час зустрічей ЕГ з керівництвом та гарантом ОП було підтверджено, що її цілі відповідають місії ЛНУ. Мета ОП також корелює із місією кафедри економіки, маркетингу та підприємництва - “підготовка гармонійно розвинених фахівців у галузях економіки та маркетингу, які органічно поєднують фундаментальну економічну освіту й практичні уміння соціально-орієнтованого підприємництва, є затребуваними, мобільними і конкурентоспроможними спеціалістами на регіональному, загальнодержавному та міжнародному ринках”. ЕГ дійшла до висновку, що така мета також відповідає специфіці спеціальності та вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю “Економіка” для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Зустрічі з адміністрацією ЗВО, гарантом та з академічним персоналом кафедри дали експертній групі змогу розкрити мету даної освітньої програми. Особливість ОПП, за словами гаранта, полягає в акценті на господарську сферу приватних і державних структур, економічну діяльність установ державної влади та органів місцевого самоврядування. При цьому роботодавці та сам гарант зазначили аграрну спрямованість регіону, тому на думку ЕГ є потреба в уточненні особливостей та цілей ОП

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Співпрацю із стейкхолдерами щодо визначення та обговорення цілей ОП та ПРН у ЛНУ було підтверджено за результатами зустрічей з гарантом, здобувачами, НПП, що викладають на ОП, випускниками, роботодавцями та академічною спільнотою. Здобувачі (2 року навчання): Донцова К., Сафонов О. зазначили, що в університеті проводяться систематичні опитування здобувачів із метою врахування їх зауважень та пропозицій при удосконаленні освітньої програми (результати анкетування розміщено на сайті ЛНУ http://luguniv.edu.ua/?page_id=73453). Враховані пропозиції, що надходили від роботодавців (Беринчик В.В.) щодо внесення ОК з питань обґрунтування рішень та оцінювання ризиків (введено дисципліну «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», документи на запит – протокол № 9 від 29.04.2021 р. засідання кафедри економіки, маркетингу та підприємництва”). Голова правління кредитної спілки «Імперіал ЛТД» Титаренко О. В. виходячи з необхідності створення кращих умов для працевлаштування випускників кафедри порадив відстоювати професійну кваліфікацію «економіст» (зазначені пропозиції запрошений роботодавець надав кафедрі у його Рецензії до освітньої програми). Голова управління статистики у Луганській області Протопопов Д.Я. рекомендував посилити інформаційне забезпечення навчального процесу в межах дисциплін (документи на запит – протокол № 10 від 28.05.2020 р. засідання кафедри економіки, маркетингу та підприємництва”). За рекомендаціями Глінківської Краузе Беати посилено розгляд проблематики малого та середнього бізнесу і агропродовольчої тематики, що було підтверджено на фокус-групі. Магістрант Сафонов О. на зустрічі зазначив, що вніс рекомендацію запровадити практику залучення роботодавців до освітнього процесу. Магістрантка Вірютіна М. входить до складу органів самоврядування здобувачів (http://luguniv.edu.ua/?page_id=76510) і тим самим залучена до перегляду ОПП та інших заходів, спрямованих на забезпечення якості освіти. Під час формулювання мети ОПП та програмних результатів навчання, було враховано практичний контекст шляхом орієнтування на інтереси стейкхолдерів, а також здобувачів. Підтвердженням участі роботодавців у процесі є угоди про співпрацю, що було підтверджено під час онлайн зустрічей із роботодавцями, а також проведення спільних заходів конференцій та круглих столів з керівниками підприємств, ЗВО. Через спільні обговорення до розробки навчальних фахових дисциплін залучаються фахівці міжнародних унів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Вважаємо, що процес встановлення цілей та опису ПРН освітньої програми загалом враховує особливості сучасного розвитку економіки.. Це дозволяє випускникам ОПП за бути затребуваним на ринку праці. Тенденції розвитку спеціальності та ринку праці у сфері економіки вивчаються в ЛНУ на основі постійного моніторингу. Цьому сприяє періодичне проведення спільних заходів із потенційними роботодавцями. Гарант та викладачі ОПП за на зустрічі зазначили, що дисципліни ОПП були розроблені з урахуванням отриманого досвіду міжнародних стажувань викладачів (Польща, Люксембург та Латвія), їх участі у міжнародних проектах та членства в національних і закордонних організаціях. Згідно з тенденціями розвитку спеціальності, вимогами роботодавців були сформовані цілі ОПП та програмні результати навчання, а саме: ПРН13, ПРН14 та ПРН16. Аналіз показав, що при формуванні ОПП було враховано досвід аналогічних програм провідних вітчизняних ЗВО (Донецького та Одеського національних технічних університетів, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Національного університету біоресурсів і природокористування України, Національного авіаційного університету, Житомирського національного агроекологічного університету, Мукачівського державного університету, Полтавського університету економіки і торгівлі) та іноземних освітніх програм Лодзинського університету (Польща) та Поліського державного університету (Білорусь). Окрім того, науково-педагогічні працівники ОПП співпрацюють в галузі методологічної та науково-дослідницької діяльності з різними інституціями: рекомендації викладачів, задіяних при її реалізації, прийняті Міжвідомчою групою МінТОТ (<http://luguniv.edu.ua/?p=66643>); пропозиції викладачів з розробки «Стратегії розвитку Донецької та Луганської областей до 2030 року» та до Верховної Ради України (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/kaf_econom_dov_vru.pdf). Участь викладачів кафедри у методично-консультаційному забезпеченні грантової політики міжнародних організацій з подолання наслідків війни на Донбасі (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/09/kaf_econom_dov_mbo.pdf). Регіональний контекст частково враховується при співпраці зі і Старобільської РДА (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/kaf_econom_dov_srda.pdf). Члени ЕГ дійшли висновку, що під час формування та реалізації ОПП враховується досвід іноземних ЗВО в частині оптимізації ОК, структури ОПП і навчальних планів, а також розвитку соціальних навичок у здобувачів.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Експертна група дійшла висновку, що освітня програма «Економіка» дозволяє в повному обсязі досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня. ОПП розроблено на основі Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом МОН України № 382 від 04.03.2020 р. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/051-ekonomika-M.pdf>). У програмі представлена загальна інформація, мета, характеристика програми (предметна область, орієнтація, основний фокус, особливості та відмінності), інформація про придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, підходи викладання та оцінювання. Наведені в ОПП матриці відповідності програмних компетентностей і програмних результатів навчання обов'язковим компонентам освітньо-професійної програми та підтверджують набуття усіх компетентностей та результатів навчання ОПП, запланованих у Стандарті. Зміст підготовки здобувачів із врахуванням фокусу та особливостей програми конкретизовано у додаткових програмних компетентностях (СК 12) та результатах навчання (ПРН 16), набуття яких відбувається у межах обов'язкової складової освітніх компонентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОПП відповідають місії та стратегії ЛНУ. Вони визначені з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, установлених шляхом обговорень ОПП із роботодавцями, а також обміну досвідом між представниками академічної спільноти закладу, де реалізується дана ОПП, та інших вітчизняних та іноземних ЗВО. ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та галузевого контексту, тенденції розвитку вищої освіти. Залучення вітчизняних та закордонних практик реалізації магістерських програм.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони. Потребують уточнення цілі та особливості ОПП. Рекомендації. Уточнити цілі та особливості ОПП зважаючи на особливості розвитку регіону з превалюванням підприємницької діяльності в аграрному секторі.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Експертна група дійшла згоди, що ОПП загалом відповідає критерію 1. Цілі та ПРН враховують тенденції ринку праці, галузевого та регіонального контексту, враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОПП. По підкритерію 1.1. є рекомендації ЕГ щодо конкретизації та чіткого формулювання цілей та особливостей ОПП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОПП – 90 кредитів ЄКТС. Термін навчання – 1 рік 5 місяців. Обсяг ОПП та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту». 66 кредитів ЄКТС, забезпечуються обов'язковими компонентами ОПП для охоплення усіх програмних результатів стандарту, а також, переддипломною практикою, виконанням кваліфікаційної роботи та підсумковою атестацією. Обсяг вибіркових дисциплін становить 26,7% (24 кредити ЄКТС) від загальної кількості, що відповідає що відповідає вимогам п.15 ст. 62 Закону України «Про вищу освіту»

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОПП має чітку структуру, розроблена проектною групою та затверджено Вченою радою ЛНУ (протокол № 10 від 25 червня 2021 р.). ОК, включені до ОПП, складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Під час експертизи було з'ясовано, що подана на акредитацію ОПП містить дисципліни циклу загальної підготовки, - дисципліни циклу професійної підготовки, - вибіркові компоненти, - практична підготовка. ОПП структурована за роками навчання та за обов'язковою/ вибірковою складовими. Навчальний план побудовано у відповідності до ОПП. ОПП має чітко сформовану структуру, в якій обґрунтовано: профіль освітньої програми, наведено в логічній послідовності компоненти освітньої програми; обґрунтовано форми атестації здобувачів вищої освіти; наведено матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми. У матрицях кореляції ОК з компетентностями та ПРН всі ПРН забезпечуються обов'язковими компонентами, але додатково наведено матриці кореляції вибіркових компонент з компетентностями та ПРН. Структурно-логічну схему освітньо-наукової програми краще відобразити схематично.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Проведений ЕГ аналіз обов'язкових та вибіркових освітніх компонент ОПП, навчального плану, описів і силабусів навчальних дисциплін, переддипломної практики дає підстави зробити висновок, що зміст ОПП відповідає предметній області, визначеній для неї спеціальності 051 “Економіка”. У відомостях про самооцінювання заявлено, що зміст ОП відповідає визначеній Стандартом вищої освіти предметній області. Це відповідає дійсності, оскільки освітні компоненти відповідають об'єкту вивчення та охоплюють сучасні економічні процеси і явища; наукові методи нормативного, кількісного та інституційного аналізу; організаційні форми міжнародного економічного співробітництва; інструментарій формування міжнародної та національної економічної політики, зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Формування фахових компетентностей забезпечують обов'язкові освітні компоненти (“Державне регулювання економікою та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів”, “Економіка галузевих комплексів”, “Управління проектами”, “Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків”). Їх успішне опанування дозволяє здобувачам отримати здатності розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі і економіки, оволодіти методами, методиками та технологіями, які дозволяють вирішувати практичні завдання щодо забезпечення результативності економічної діяльності, засвоїти необхідні для цього практичні знання, уміння та навички. Особливістю ОП є послідовно-паралельне формування соціальних навичок в усіх освітніх компонентах.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язки, передбаченому законодавством.

В ході зустрічей ЕГ було з'ясовано, що головними інструментами формування індивідуальної освітньої траєкторії в здобувачів ОПП є: вибір дисциплін, формування індивідуального плану роботи, самостійного вибору бази практики, керівника і теми кваліфікаційної роботи, участь у програмах академічної мобільності. Під час зустрічі зі здобувачами освіти, НПП та адміністративним персоналом експертною групою було вивчено порядок вибору дисциплін. Реалізація права здобувачів на вибір навчальних дисциплін конкретизована розробленими процедурою вибору (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/1_7_prot_zabezp_yakist_ospita_2020_2.pdf) та процедурою «Обрання студентами дисциплін вільного вибору» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/1_8_prot_zabezp_yakist_ospita_2020_2.pdf). Директор інституту разом з гарантом ОПП створює Google-форми з переліком дисциплін вільного вибору студентів для кожної ОПП на основі затвердженого вченою радою університету переліку дисциплін вільного вибору студентів. На фокус групах було підтверджено, що студенти другого курсу магістратури здійснюють вибір протягом першого – другого тижнів травня, а студенти першого курсу магістратури – протягом двох тижнів після їх зарахування на навчання в Google-формах обираючи із запропонованого списку дисципліни вільного вибору. Інформація узагальнюється і подається інформація в навчальний відділ про кількість здобувачів, які обрали ту чи іншу дисципліну. Навчальний відділ узагальнює інформацію та визначає перелік дисциплін, які відбулися (дисципліна циклу загальної підготовки відбувається, якщо її обрало не менше 10 студентів; дисципліна професійного блоку – 1 студент). Інформація про дисципліни вільного вибору та їх зміст розміщується на сайті університету http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/predmet_vybir_mag_2021-2022.pdf та сайті кафедри (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459) є у вільному доступі для здобувачів, проте її важко знайти. Весь перелік дисциплін вільного вибору складається із 744 дисциплін і здобувачу досить складно здійснити вибір, тому google-форму включений перелік дисциплін, на розсуд гаранта, після обговорення зі здобувачами і (за бажанням здобувачів google-форма може бути доповнена дисциплінами). Здобувачі – учасники фокус-груп змогли доступно пояснити процедури вибору дисциплін. У наданих на запит індивідуальних навчальних планах здобувачів відсутній поділ дисциплін на блок обов'язкових дисциплін та дисциплін вільного вибору, що регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОПП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти шляхом проходження і переддипломної практики (3 семестр семестр 12 кредитів ЄКТС). Практична підготовка здійснюється на підставі договорів із базами практик (http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131) КС “Імперіал”, КС “Епсілон”, АТ КТ “Приватбанк”, Старобільська міська рада 1, Старобільська міська рада 2, ФГ Березове 1, ФГ Березове 2, ФГ Мокош 1, ФГ Мокош 2. Здобувачі в ході опитування підтвердили можливість як самостійно запропонувати базу практики, так і вибрати із переліку запропонованих, що є частиною індивідуальної освітньої траєкторії. Опитування всіх зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів (студентів, випускників, роботодавців) дало можливість зробити висновок про те, що практична підготовка здобувачів вищої освіти відбувається на достатньому рівні та дозволяє здобути більшість компетентностей, необхідних у подальшій професійній діяльності за спеціальністю 051 “Економіка”. Студентам після закінчення навчання пропонуються місця для працевлаштування на підприємствах, що також є підтвердженням набуття ними професійних компетентностей. Розроблено Методичне забезпечення практики з чіткою ідентифікацією компетентностей, співавтором яких є підприємець з досвідом державної служби, співвласник кількох підприємств, асистент кафедри О. Титаренко (він також задіяний при проведенні практичних занять за ОК з використанням фахового програмного забезпечення цих підприємств). що було підтверджено на зустрічі з роботодавцями. Здобувачі Донцова К. та Уставицька Н. підтвердили, що за їхніми рекомендаціями Методичне забезпечення розширено розділом щодо проходження практики в органах місцевого самоврядування. Крім того, здобувачами та студентським самоврядуванням підтверджено участь у Молодіжному бізнес-клубі до роботи якого залучаються практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Відповідно до ОПП, зміст навчання гарантує формування певного набору соціальних навичок, що загалом формально відповідають заявленим цілям освітньої програми. Їх, зокрема, формують такі ОК як «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів», «Управління проектами», «Переддипломна практика»). Інші освітні компоненти також забезпечують програмні результати навчання, які дозволяють набуття певних soft skills за рахунок застосування викладачами таких методів навчання, як ситуаційні вправи, круглі столи, мультимедійні проекти, що було підтверджено під час зустрічей зі здобувачами. Експертна група вважає, що в контексті формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, саме ширший перелік вибірових освітніх компонентів включно з іншими спеціальностей дасть можливість підвищити селективність відповідно до потреб здобувачів та якості набуття таких компетентностей soft skills. Встановлено, що ЗВО пропонує

додаткові можливості для отримання таких навичок у формі спортивних, музичних гуртків, проведення різних заходів, додаткового вивчення англійської мови шляхом відвідування додаткових занять з англійської мови, що реалізовано проектом “Вікно в Америку”, набуття підприємницьких та комунікативних навичок шляхом відвідування заходів організованих Молодіжним бізнес-клубом.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» відсутній. На пропозицію роботодавця О.В. Титаренка http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/rev3_or_051_econom_mag_2020.pdf) в ЛНУ присвоюється професійна кваліфікація “Економіст”.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз обсягу ОПП та її окремих освітніх компонентів і співвідношення аудиторної та самостійної роботи, інформація, отримана в ході проведення фокус-груп з НПП, що безпосередньо відповідають за зміст ОПП і викладають на цій програмі, дає змогу експертній групі стверджувати, що фактичне навантаження здобувачів відповідає нормативним вимогам, допомагає досягати цілі ОПП та здатне забезпечити досягнення ПРН. Обсяг окремих освітніх компонентів ОПП розподілений по двох циклах – цикл загальної підготовки, (15 кредитів ЄКТС – 16,7 % від загального обсягу, в т.ч. обов'язкові ОК - 9 кредитів та вибіркові ОК - 6 кредитів), цикл професійної підготовки (75 кредитів ЄКТС – 83,3 %, в т.ч. обов'язкові ОК - 43,5 кредитів, практики - 12 кредитів, підсумкова атестація - 1,5 кредита, вибіркові ОК - 18 кредитів). Навчальний час у розрізі обов'язкових та вибіркових дисциплін, його обсяг в годинах та кредитах ЄКТС, співвідношення аудиторних занять та самостійної роботи відображено в навчальному плані. Зміст самостійної роботи здобувачів освіти в межах окремої дисципліни визначається робочою програмою та силабусом навчальної дисципліни (http://luguniv.edu.ua/?page_id=76979). Здобувачі підтвердили відсутність порушень графіку навчального процесу, у тому числі під час карантинних обмежень. Заняття у цей період проводились у дистанційному форматі згідно розкладу на платформі дистанційного навчання Moodle, Zoom, Teams та інш.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст освітньої програми має чітку структуру, всі освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти дисциплін, формування індивідуального плану роботи, самостійного вибору бази практики, керівника і теми кваліфікаційної роботи, можливість поєднання навчання з практичною діяльністю. Вибір дисциплін через google-диск. ОПП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям. Практична підготовка здобувачів реалізована на підприємствах-партнерах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони. Інформацію щодо порядку вибору вибіркових дисциплін важко знайти на сайті університету. У наданих на запит індивідуальних навчальних планах здобувачів відсутній поділ дисциплін на блок обов'язкових дисциплін та дисциплін вільного вибору, що регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. Рекомендації. Інформацію щодо порядку вибору вибіркових дисциплін розміщувати у вкладці Студенту, оскільки ця інформація стосується безпосередньо здобувачів вищої освіти. Формувати індивідуальні навчальні плани у відповідності до зразка наведеного в Додатку 1 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОПП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 що стали вирішальними сильними сторонами ОПП при виборі рівня відповідної оцінки: можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії; компоненти ОПП мають чітку структуру, взаємозв'язок та послідовність, що дає можливість досягати програмних результатів компетентностей та навичок soft skills; ОПП та навчальний план передбачає практичну підготовку; обсяг ОПП та окремих компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів, за підкритеріями 2.2, 2.4 є певні рекомендації (інформацію щодо вибіркових дисциплін зробити більш доступною для здобувачів, дотримуватись зразків наведених в Положеннях).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання 2021 року є у відкритому доступі на сайті ЛНУ http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/1_rules_vstup_lnu_2021.pdf. Правила є чіткими та зрозумілими, не мають дискримінаційних положень. Як зазначила відповідальний секретар приймальної комісії Правила прийому розробляються приймальною комісією університету, затверджуються вченою радою ЛНУ у встановленому порядку. Організацію прийому вступників здійснює приймальна комісія. Під час фокус-групи зі здобувачами вони детально розповіли про умови вступу на спеціальність. ЕГ дійшла до висновку, що правила прийому на ОПП є чіткими та зрозумілими і не містять дискримінаційних положень, а їх публічність забезпечує своєчасне ознайомлення з процедурою вступу потенційних абітурієнтів на дану ОПП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому передбачають складання абітурієнтом єдиного вступного іспиту з іноземної мови з використанням організаційно-технологічних процесів ЗНО (ЄВІ з іноземної мови), фахового вступного іспиту, а для вступників, які здобули освітній рівень бакалавра за іншою спеціальністю – також додаткового фахового іспиту. На зустрічі відповідальним секретарем приймальної комісії було зазначено, що програми вступних випробувань переглядаються щорічно. У відкритому доступі на сайті ЛНУ (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/progr_vstup_lnu_2021_bac_mag_051_econom.pdf) розміщено програму фахового вступного випробування, як засвідчила гарант на основі наведених запитань формуються 50 тестових завдань. ЕГ дійшла висновку, що програму вступних випробувань необхідно доповнити вступом з описом порядку проведення іспиту, прикладом тестового завдання і навести критерії оцінювання, структуру оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЛНУ передбачена можливість перезарахування результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Це визначено в Процедурі визнання результатів навчання (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_protos_zabezp_yakist_osvita.pdf). Відповідно до п.6 Положення перезарахування дисциплін (кредитів, результатів навчання) після стажування в рамках академічної мобільності відбувається у порядку встановленому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579. Магістрантка М. Вірютіна оформляє документи на проходження навчання в Лодзінському університеті за програмою академічної мобільності, що підтвердила на зустрічі як здобувачка, так і Б. Глінковська-Краузе – заступниця декану з практик факультету менеджменту Лодзінського університету (Польща)

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній, регулюється Процедурою визнання результатів навчання (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_prot_zabezp_yakist_osvita.pdf), де прописано процедуру перезарахування: звернення здобувача із заявою до директора Інституту з проханням перезарахувати конкретну дисципліну, створенням предметної комісії у складі гаранта ОПП, на якій проводиться перезарахування, та науково-педагогічних працівників, дисципліни яких перераховуються, проведення співбесіди зі здобувачем, проведення атестації та визнання результатів навчання. При цьому перезарахування конкретних тем чи модулів у межах ОК не передбачається. Процедура визнання результатів неформальної освіти на данній ОПП не застосовувалася, хоча здобувачі (Сафонов О.) підтвердили свою участь у неформальних заходах і наявність підтверджуючих документів. Таким чином здобувачі мають право на визнання результатів навчання одержаних неформальній освіті, проте ЕГ дійшла висновку, що таке право обмежується в частині ненадання можливості перезарахування окремих модулів чи тем ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому є чіткими і доступними. У ЗВО створені умови для академічної мобільності та застосування процедури перезарахування результатів навчання. Здобувачі мають можливість навчання і проходження практики за кордоном та участь в міжнародних програмах спільно з іноземними ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони. Програма вступних випробувань не повною мірою забезпечує зрозумілість вступних випробувань. Процедурою визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті не передбачено перезарахування окремих тем чи модулів. Рекомендації. Програму вступних випробувань бажано доповнити вступною частиною, прикладом тестового завдання, критеріями оцінювання, структурою оцінки і порядком оцінювання підготовленості вступників. Переглянути Процедуру визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті з метою розширення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група дійшла висновку, що загалом ОПП відповідає вимогам критерію 3, всі обов'язкові вимоги щодо нормативно-правового регулювання за даним критерієм виконані. За підкритеріями 3.1, 3.3 прослідковується узгодженість щодо вимог якості вищої освіти, а саме доступність правил прийому, створенням умов для академічної мобільності та застосування процедури перезарахування результатів навчання. За підкритерієм 3.2 рекомендовано доповнити програму вступних випробувань, за підкритерієм 3.4 рекомендовано переглянути Процедуру визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті з метою розширення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та види навчання в ЗВО визначено в Положенні про організацію освітнього процесу в (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_prot_nov2020.pdf). Докладна інформація щодо змісту конкретних навчальних дисциплін, забезпеченню відповідних компетентностей та ПРН, виду та форми контролю тощо, відображено в робочих програмах та силабусах ОК (http://luguniv.edu.ua/?page_id=76979). Під час зустрічей з гарантом ОПП, викладачами та здобувачами, експертна група переконатися, що форми та методи навчання та викладання на ОПП відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Після вивчення дисциплін

викладачі проводять опитування серед здобувачів та реагують на зауваження та пропозиції і, в разі необхідності, вносять корективи до змісту ОК. Методи та форми навчання, які використовуються НПП сприяють досягненню ПРН, що було з'ясовано під час спілкування з гарантом, НПП, здобувачами. Інформація табл. 3 відомостей про самооцінювання свідчить, що на ОПП застосовуються переважно традиційні методи і форми навчання; основними видами навчальних занять є лекції, дискусії, семінарські та практичні заняття, самостійна робота з інформаційними джерелами. Під час зустрічі НПП, зокрема Колосов А.М., Чеботарьов Є.В., Кононов І.Ф., Чеботарьов В.А., зазначили, що реалізують принципи академічної свободи у науковій діяльності та навчанні через вибір форм та методів викладання, свободи слова і творчості, постійно удосконалюють педагогічну майстерність, прислухаються до побажань здобувачів, реагують на Feedback та запроваджують активні методи навчання (ділові ігри та мозковий штурм, кейси, самостійна робота за конкретним завданням, самостійні спостереження). Здобувачі під час зустрічі підтвердили, що форми та методи навчання на ОПП постійно удосконалюються. Також здобувачі під час зустрічі розповіли, що формують індивідуальну траєкторію через формування блоку вибіркових дисциплін, самостійне обрання теми кваліфікаційної роботи не лише з запропонованого переліку, а й можливість працювати над самостійно обраним науковим напрямком, можливість самостійно обирати місце проходження практики. Результати опитування здобувачів ОПП (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/monitoring/inst_eco_bus/opros_op_ID17868_econom_2021-2022.pdf) свідчать про високий рівень задоволеності навчанням та даній ОПП. Під час карантинних обмежень навчання відбувається на електронних платформах, зокрема ЗВО має власний Освітній портал (<http://do.luguniv.edu.ua/>), також Zoom, Teams та електронне листування, проте єдиний простір відсутній. Розклад занять оприлюднено на Освітньому порталі, а також доводиться до відома здобувачів за допомогою додатків Viber та Telegram. ЕГ дійшла висновку, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОПП цілей, результатів навчання та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка міститься безпосередньо в освітній програмі (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oprk/op_051_econom_mag_2021.pdf), в робочих програмах ОК, силабусах ОК (http://luguniv.edu.ua/?page_id=76979), на Освітньому порталі (<http://do.luguniv.edu.ua>), а також доводиться до відома здобувачів на першому занятті. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами ОПП «Економіка», здобувачі запевнили, що мають можливість ознайомити зі змістом ОК до початку занять, але на першому занятті НПП розлого пояснюють особливості вивчення конкретної ОК, очікувані ПРН, критерії оцінювання тощо. До того ж, гарант ОПП «Економіка» Чеботарьова Н.М. та завідувач кафедри економіки, маркетингу та підприємництва Чеботарьов В.А. під час зустрічі запевнили, що періодично запрошують здобувачів на засідання кафедри, де вони мають можливість уточнити необхідну інформацію (<http://luguniv.edu.ua/?p=75823>). Здобувачі на зустрічі це підтвердили. Шкала оцінювання міститься в Положенні про організацію освітнього процесу в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_osc_protov_nov2020.pdf); критерії оцінювання в розрізі відсоткового співвідношення за виконання практичних та модульних робіт, а також самостійної роботи, наведено в силабусах дисциплін (http://luguniv.edu.ua/?page_id=76979). ЕГ звернула увагу, що критерії оцінювання мають загальний вигляд без деталізації розподілу балів за виконання окремих завдань, проте здобувачі на зустрічі запевнили, що на першому занятті викладачі розлого пояснюють про цілі, зміст, критерії оцінювання та за період навчання жодних непорозумінь чи конфліктних ситуацій не було. ЕГ дійшла висновку, що здобувачі вчасно та належним чином отримують всю необхідну інформацію про цілі, зміст, результати навчання та критерії оцінювання, однак необхідно надавати більш чітку і зрозумілу інформацію в робочих програмах та силабусах ОК про критерії оцінювання різних видів робіт.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Кафедра економіки, маркетингу та підприємництва має 3 державні НДР, зокрема одна з них – міжнародна, що фінансується коштами урядів України та Польщі: 1. «Національні ділові культури Польщі та України: удосконалення науково-практичних основ співпраці на європейських і світових ринках» (державна реєстрація 0120U103807) – за кошти державного бюджету як переможець спільного українсько-польського проекту (2021-2022 рр.) Міністерства освіти і науки України та Національної агенції академічних обмінів Республіки Польща. 2. «Формування соціально-відповідального підприємництва в агропродовольчій сфері східних областей України в умовах реформування місцевого самоврядування» (державна реєстрація 0116U004880). 3. «Стратегія економічного та соціального розвитку територіальної громади як інструмент ефективного використання ресурсного потенціалу території» (державна реєстрація 0117U005559). Крім того, широкий спектр науково-практичних розробок дає можливість здобувачам долучитись до існуючих досліджень або обирати тему власних. НПП на зустрічі запевнили, що завжди йдуть на зустріч здобувачам будь то сфера аграрна, чи медицина тощо, адже, як правило, обраний напрям збігається з місцем майбутнього працевлаштування здобувача. Напрямок наукової діяльності кафедри відображено на сторінці http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131. На базі кафедри з 2004 р. функціонує Філіал Інституту економіки промисловості НАН України, спільно з яким видається науковий журнал «Економічний вісник Донбасу», який в травні 2020 р. МОН України включений до категорії «Б» (викладачі кафедри є не тільки його постійними

авторами, а й членами редакційної колеґії, відповідальним секретарем і заступником головного редактора журналу), тому здобувачі також мають можливість під керівництвом викладачів кафедри займатися науковою діяльністю та висвітлювати результати своїх досліджень в цьому або інших виданнях. Здобувачі долучаються до участі в конференціях, зокрема, міжнародних (<http://luguniv.edu.ua/?p=73073>). Еґ під час зустрічі з НПП встановила, що наявність мінімум однієї публікації є обов'язковою для виконання та захисту кваліфікаційної роботи, якщо здобувач претендує на відмінну оцінку з захисту магістерської роботи. Еґ дійшла висновку, що загалом на ОПП є всі умови для поєднання навчання і досліджень. Рекомендовано посилити роботу здобувачів у частині публікацій їх наукових результатів у вітчизняних та закордонних виданнях, зокрема обов'язково публікувати результати досліджень, пов'язаних з напрямком кваліфікаційної роботи.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час зустрічей з гарантом та НПП було підтверджено, що зміст освітніх компонент оновлюється на основі сучасних практик та досягнень у відповідній галузі. До 2014 року, коли університет знаходився в місті Луганськ, ПП була орієнтована здебільшого на виробництво та промисловість, проте під час вимушеного переміщення та аналізу регіональних та галузевих особливостей, ОПП «Економіка» зазнала значних трансформацій. Гарант ОПП на зустрічі розповіла, що оновила зміст дисципліни «Міжнародний бізнес» з урахуванням власних статей та участі у європейському науково-дослідному проекті. За результатами стажування Чеботарьова В. у Польщі (http://luguniv.edu.ua/Attach/institutes/ieb/kaf_ekon_teor/docs/dovidka_stajuvannya_1.pdf) та стажування Гаврюшенко Г. у Латвії (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/dovidka_stajuvannya8.pdf) оновлено зміст та методичне забезпечення дисципліни «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів». Дисципліна «Управління проектами» розроблена та впроваджена з використанням досвіду навчання в магістратурі Лодзінського університету за грантом ERASMUS+ Чеботарьова Є. (http://luguniv.edu.ua/Attach/institutes/ieb/kaf_ekon_teor/docs/dovidka_stajuvannya_5.pdf) у співавторстві з доцентом О. Татарченко, що проходила стажування у Люксембурзі (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/dovidka_stajuvannya7.pdf). Викладачі кафедри приймають участь у роботі Міжвідомчої комісії МінТОТ та надають пропозиції, зокрема, з розробки Концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей, які містять обґрунтування конкретних кроків з запровадження територій пріоритетного розвитку на Донбасі, підтримки агропродовольчої сфери та переміщених закладів освіт (<http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/list.pdf>) та використовують дані здобутки при викладанні дисциплін «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів», «Економіка галузевих комплексів», «управління економічною діяльністю в умовах інформаційних технологій». Загалом, під час зустрічі науково-педагогічні працівники продемонстрували активну позицію та гнучкість щодо впровадження сучасних наукових досягнень в освітній процес. Зустріч зі здобувачами підтвердила, що вони отримують сучасні знання, які сприяють їх навчанню та дослідженням. Еґ дійшла висновку, що викладачі оновлюють зміст ОК через застосування сучасних практик та наукові досягнення, проте в силабусах списки рекомендованих джерел не містять власні публікації.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У 2015 р. на базі кафедри економіки, маркетингу і підприємництва створено центр з реалізації грантової політики з подолання наслідків війни на Донбасі міжнародними благодійними організаціями на конкурсній основі (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/09/kaf_econom_dov_mbo.pdf). У 2016р. кафедра стала співзасновником Центру науково-дослідної співпраці Польща–Україна (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/01/skan16_centre_poland_ukr.pdf), до якого у 2018 р. доєдналися ІЕП НАН та Академія економічних наук України (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan17_dogovir_na_4.pdf). До роботи за цими напрямками залучалися і магістранти. Магістрантка К. Донцова – переможець міжнародної конференції (<http://luguniv.edu.ua/?p=71817>); вона має наукову працю, опубліковану в Ізраїлі (<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/issue/view/07.05.2021/525>). Магістрантка М. Вірютіна оформляє документи на проходження навчання в Лодзінському університеті за програмою академічної мобільності, що підтвердила на зустрічі як здобувачка, так і Б. Глінковська-Краузе – заступниця декану з практик факультету менеджменту Лодзінського університету (Польща). Викладачі кафедри – переможці проекту МОН України і NAWA Польщі; п'ятеро пройшли підвищення кваліфікації у Польщі, Люксембурзі та Латвії; завідувач кафедри – Visiting Professor Лодзінського університету (2016–2020 рр.). Кафедра має тривалу науково-дослідну співпрацю з кількома ЗВО Білорусі. Під час зустрічей з гарантом ОПП та адміністрацією ЗВО було відмічено, що низька академічна мобільність здобувачів пов'язана з рядом труднощів, зокрема фінансовими та організаційними, та начальник відділу міжнародних зв'язків Мигович І.В. заповнила, що постійно ведеться інформаційна та роз'яснювальна робота зі здобувачами та НПП щодо наявних проектів та можливостей міжнародної співпраці та, в разі необхідності, здійснюються допомога з оформленням документів, організацією тощо. Еґ дійшла висновку, що навчання, викладання та наукові дослідження за ОПП «Економіка» тісно пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання та викладання на ОНП відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Здобувачі мають змогу ознайомитись з цілями, змістом та програмними результатами навчання через веб сторінку кафедри (http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131) в освітній програмі та силабусах дисциплін та на Освітньому порталі (<http://do.luguniv.edu.ua/>), де представлені робочі програми та навчальні матеріали з дисциплін. Здобувачам надається право вибору напрямків завдань в межах наукових інтересів, що сприяє формуванню індивідуальної траєкторії навчання, а також є можливість публікувати наукові праці безкоштовно у фаховому виданні «Економічний вісник Донбасу». Викладачі оновлюють та удосконалюють ОК, зокрема і використовуючи міжнародний досвід, регулярно підвищують кваліфікацію в тому числі і в ЗВО інших країн.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. Робочі програми та силабуси ОК недостатньо деталізують зв'язок між виконанням завдань і отриманням балів оцінювання, робочі програми та силабуси ОК потребують оновлення списку рекомендованої літератури з огляду на здобутки провідних викладачів ОК. Низька академічна мобільність. Низька публікаційна активність здобувачів. Рекомендації. В робочих програмах та силабусах ОК конкретно зазначати розподіл балів за виконання окремих завдань (у залежності від специфіки дисципліни), а також список літератури доповнити публікаціями провідних викладачів та особистими працями НПП. Використати наявний потенціал ЗВО до розширення інтернаціоналізаційної діяльності та посилити можливості щодо міжнародної академічної мобільності для здобувачів. Посилити наукову роботу здобувачів через публікацію їх праць, зокрема через публікацію результатів досліджень відповідно до тематики кваліфікаційної роботи.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОПП цілей та результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання міститься у відкритому доступі на сайті ЗВО та своєчасно доводиться до відома здобувачів. НПП вдосконалюють зміст ОК на основі сучасних практик та наукових результатів та є активними виконавцями як державних, так і міжнародної НДР. ЕГ фіксує некритичні недоліки, пов'язані з недостатньою деталізацією критеріїв оцінювання різних форм і видів робіт за ОК; відсутністю в списку рекомендованих джерел в РПНД/силабусах публікацій НПП; низькою міжнародною академічною мобільністю та публікаційною активністю здобувачів. ОПП «Економіка» та освітня діяльність за програмою загалом відповідають Критерію 4 на рівні В з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf) контрольні заходи передбачають поточний, семестровий і підсумковий контроль. Під час роботи ЕГ звернула увагу, що відповідно до даного Положення - Семестрова оцінка за освітнім компонентом – це оцінка за 100-бальною шкалою, яку виставляє провідний викладач (лектор) на підставі підсумкового балу семестру та балів, нарахованих здобувачеві вищої освіти за активну участь у науково-дослідницькій роботі з відповідного освітнього компонента незалежно від форми контролю (залік чи іспит) на підсумковому занятті. Як зазначила в.о. завідувача навчального відділу Леснова В.В. під час зустрічі - формою контролю для вибіркових дисциплін є залік, а для обов'язкових визначається групою забезпечення ОПП. Мінімальним значенням є 50 балів. НПП на зустрічі заповнили, що такий підхід є зручним і мотивує здобувачів вчасно виконувати завдання протягом семестру. Здобувачі зазначили, що знайомляться з критеріями оцінювання з силабусів, потім на першому занятті викладачі знайомлять з особливостями вивчення ОК та критеріями оцінювання, такий підхід їх цілком задовольняє. Проте, в силабусах дисциплін є певні неточності, що ускладнюють розуміння критеріїв оцінювання. Наприклад, в силабусі дисципліни «Логіка та методологія наукового пізнання» зазначено, що семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв: - письмова модульна контрольна робота – 40%; - результати роботи на практичних заняттях –

40%; - самостійна робота – 20%. При цьому чітко не визначені критерії оцінювання завдань, які виконуються в процесі практичних занять чи самостійної роботи. НПП зазначили, що єдиної форми силабусу не має, та відповідно до рекомендованої структури, силабуси містять перелік питань для самостійного вивчення, питання для поточного контролю, теми до підсумкового контролю тощо (http://luguniv.edu.ua/?page_id=76979). Практичну реалізацію ступеню відповідності контрольних заходів щодо досягнення програмних результатів навчання покладено на гаранта програми та завідувача кафедри. Зустріч з гарантом та здобувачами підтвердила, що здобувачі мають змогу висловити пропозиції щодо вдосконалення форм та методів контролю через опитування та через залучення їх до обговорень щодо вдосконалення ОПП. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання дозволяють встановити досягнення здобувачем результатів навчання, оприлюднюються заздалегідь, але варто удосконалити їх чіткість та зрозумілість в робочих програмах та силабусах

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до стандарту вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Під час зустрічі здобувачі підтвердили, що обирають тему кваліфікаційної роботи самостійно з запропонованого переліку та мають можливість запропонувати власну тематику. Силабус ОК «Підсумкова атестація» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/010_silabus_kaf_ekonom_Ir_ok10.pdf) містить основні вимоги до виконання кваліфікаційної роботи, посилання на нормативні документи ЗВО, зокрема щодо дотримання принципів академічної доброчесності, навчальні матеріали, критерії оцінювання тощо. Процедура проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти оприлюднена на сайті ЗВО (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_4_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf). Під час роботи ЕГ встановила, що ЗВО не здійснює перевірку кваліфікаційних робіт на плагіат. Здобувачі, як правило, самостійно здійснюють перевірку на плагіат своїх робіт з використанням безкоштовних програм Plagiarism-detector (<https://plagiarismdetector.net>); AdvegoPlagiatus (<https://advego.com/plagiatus/>), Strikeplagiarism (<https://strikeplagiarism.com/uk/>) перед наданням магістерських робіт на кафедру. Відповідно до наявних нормативних документів в ЛНУ не передбачається надання здобувачем вищої освіти або випусковою кафедрою документу, який би засвідчував відповідність кваліфікаційної роботи нормам академічної доброчесності.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Форми контрольних заходів прописано у робочій програмі та силабусі ОК, де й зазначені критерії оцінювання. Крім того, конкретні форми контрольних заходів по кожному ОК відображено в ОП, навчальному плані, індивідуальному плані здобувача. Контрольні заходи у формі заліку чи екзамену передбачають, що оцінку „зараховано” виставляють здобувачеві вищої освіти, який набрав не менше 50% балів. В силабусах дисциплін надана інформація у вигляді посилань, а під час зустрічі здобувачі підтвердили, що знайомі з можливістю оскарження результатів семестрового контролю (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf) та процедурою перескладання освітнього компонента (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_prot_zabezp_yakist_osvita.pdf), а також, що у разі проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf) здобувач повинен буде вносити певну плату за такі заняття. Проте, здобувачі запевнили, що жодного разу не мали необхідності перескладати заліки чи іспити та не мали конфліктних ситуацій з викладачами. Чіткість та зрозумілість форм контролю, критеріїв оцінювання знань і порядок оскарження оцінок до усвідомлення здобувачів доводяться на розширеному засіданні кафедри з запрошенням здобувачів (<http://luguniv.edu.ua/?p=75823>). Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії для проведення атестації здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» розміщено на офіційному сайті та регламентує порядок атестації здобувачів вищої освіти (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/poloj_ek_26.03.2021.pdf); передбачає апеляцію результатів в результаті незгоди здобувача з оцінкою. В ході роботи ЕГ не знайшла на сайті ЗВО оприлюднених кваліфікаційних робіт, на що директорка бібліотеки Починкова М.М. зазначила, що наразі відбуваються технічні налаштування сайтів ЗВО та наукової бібліотеки, після чого кваліфікаційні роботи будуть розміщені відповідно до вимог Стандарту ВО спеціальності 051 «Економіка». Для визначення порядку розв'язання конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних із булінгом, сексуальними домаганнями, дискримінацією, хабарництвом тощо розроблено процедуру вирішення конфліктних ситуацій, протидії булінгу, сексуальним домаганням, дискримінації, хабарництву (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_1_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf). Під час бесід з фокус групами зі здобувачів, НПП, адміністрацією ЗВО встановлено, що конфліктних ситуацій щодо об'єктивності оцінювання результатів навчання тощо не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються «Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/poloj_akadem_dobro_nov2020_2.pdf) та процедурами внутрішньої системи забезпечення якості освіти п.5 Дотримання академічної доброчесності (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459). НПП на зустрічі розповіли, а здобувачі підтвердили, що практично на кожній дисципліні викладачі виділяють час для популяризації академічної доброчесності, силабуси ОК містять розділ з вимогами до дотримання принципів академічної доброчесності, також відбувається розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані матеріали; видання до друку проходять рецензування з подальшою рекомендацією кафедри та вченої ради. Проте, під час зустрічей з фокус групами ЕГ встановила, що ліцензованою програмою Unichек перевіряються лише кандидатські та докторські дисертації. Як зазначила гарант ОП у відповідь на запит ЕГта під час зустрічі - кваліфікаційні роботи магістранти перевіряють самостійно безоплатними програмами Plagiarism-detector (<https://plagiarismdetector.net>); AdvegoPlagiatus (<https://advego.com/plagiatus/>), Strikeplagiarism (<https://strikeplagiarism.com/uk/>) перед наданням магістерських робіт на кафедру та жодних довідок чи інших документів стосовно запозичень тощо відповідно до норм ВСЗЯВО в ЛНУ не передбачено. Зі слів гаранта ОП, кафедра почала вибірково перевірку кваліфікаційних робіт з використанням програми AdvegoPlagiatus. Так, було перевірено роботи В.І. Фурсо та окремих інших робіт (перевірка кожної роботи складала 6-7 годин). Унікальність роботи В.І. Фурсо як за фразами, так і словами є достатньо високою (хоча, вона за даним показником не є найкращою). Після розгляду комісією була надана позитивна рецензія, про що свідчать документи, надані гарантом ОПП на запит ЕГ. В ЗВО почала функціонувати Школа академічної доброчесності, яка є спільним проектом бібліотеки університету, відділу аспірантури та управління якістю освітньої діяльності ЗВО, учасники Школи знайомляться із принципами дотримання академічної доброчесності під час виконання навчальних завдань та підготовки різноманітних робіт, обговорюють важливість дотримання етичних та юридичних норм академічної чесності в умовах змішаного навчання тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

В ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» проведення контрольних заходів, критерії оцінювання та механізм оскарження результатів навчання регламентовано положеннями та процедурами, які наявні у відкритому доступі на сайті. Здобувачі ОПП розуміються в особливостях і правилах проведення контрольних заходів. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, чітко зазначені у положеннях та процедурах ЗВО та розміщені на офіційному сайті і є у вільному доступі та популяризується шляхом проведення лекцій та семінарів для здобувачів вищої освіти. Розвивається Школа академічної доброчесності, метою якої є популяризація та роз'яснення принципів академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони. Критерії оцінювання, які наведені в робочих програмах не дозволяють в повній мірі здобувачу самостійно ознайомитися з вимогами до виконання визначених в РПНД/силабусі ОК видів робіт та оцінити зв'язок між виконаним завданням та отриманням балів за нього. Відсутнє ліцензоване програмне забезпечення для перевірки кваліфікаційних робіт на ознаки плагіату. Кваліфікаційні роботи не оприлюднюються на офіційному сайті або в репозиторії ЗВО (відповідно до вимог Стандарту вищої освіти). Рекомендації: Наводити конкретні вимоги та критерії оцінювання до здобувача, враховуючи специфіку викладання, з метою його інформування щодо завдань та заходів, які потрібно виконати для успішного вивчення дисципліни. Запровадити перевірку КР ліцензійним програмним забезпеченням та додавати до КР відповідний документ з результатом перевірки на плагіат. Розмістити на сайті ЗВО кваліфікаційні роботи здобувачів ОПП "Економіка"

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів для здобувачів вищої освіти є зрозумілими та дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання. ЗВО має визначені стандарти і процедури дотримання академічної

добросовісності та активно популяризує політику дотримання академічної добросовісності. Передбачено процедури оскарження результатів семестрового контролю здобувачів вищої освіти; процедури вирішення конфліктних ситуацій, протидії булінгу, сексуальним домаганням, дискримінації, хабарництву тощо. Рекомендовано деталізувати критерії оцінювання заходів поточного контролю в робочих програмах, зокрема за окремими видами робіт (індивідуальні завдання, реферати); запровадити використання ліцензованого програмного забезпечення для перевірки кваліфікаційних робіт на ознаки плагіату з підтвердженням результату відповідним документом; оприлюднити КР на сайті ЗВО. Зважаючи на наведені сильні сторони, а також рекомендації щодо удосконалення ОПП у контексті Критерію 5, експертна група дійшла висновку, що недоліки не є критичними та не впливають на якість освітнього процесу та загалом відповідають рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Процедури СЗЯВО 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 застосовуються при вирішенні кадрових питань у ЗВО. Під час зустрічі з гарантом встановлено, що для реалізації ОПП особлива увага приділяється кваліфікації НПП. Так, з семи обов'язкових ОК чотири викладають доктори наук, професори, які задіяні у викладанні ОК та мають багаторічний практичний досвід; у т.ч. консультування міжнародних організацій і викладання у зарубіжних ЗВО. Під час зустрічі з НПП, д.е.н., проф. Колосов А.М. відмітив, що викладачі постійно підвищують свою наукову та педагогічну майстерність та оновлюють методичне забезпечення ОК. Академічна та професійна кваліфікації НПП, які задіяні до реалізації ОПП, є високими та відповідають ОК, які вони викладають (дані таблиці 2). Це сприяє досягненню визначених в ОПП цілей та ПРН. ЕГ підтвердила інформацію, що всі викладачі ОПП мають: вч. звання та наук. ступінь за профілем ОПП, 5-6 пунктів наукової активності викладача за профілем ОПП та ОК. НПП, задіяні в реалізації ОПП «Економіка», відповідають принципу «fitness for purpose». Зустріч з начальницею відділу кадрів Никитенко В.О. показала, що підписання контрактів з викладачами відбувається на конкурсній основі і головним чинником для позитивного рішення є саме професійна відповідність викладача дисциплінам, які він викладає. Здобувачі на зустрічі підтвердили, що проходили опитування відповідно до «Процедури оцінювання якості викладання освітнього компонента здобувачами вищої освіти» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_2_protos_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf). НПП під час зустрічі запевнили, що після вивчення ОК кожен викладач проводить опитування стосовно своєї дисципліни та може вносити корективи до ОК відповідно до рекомендацій чи побажань здобувачів. 100% НПП пройшли підвищення кваліфікації (у т.ч., й з виїздом за кордон), довідки про стажування розміщено на сторінці кафедри http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131. На кафедрі економіки, маркетингу та підприємництва працює 9 НПП, з них 2 - д.е.н. та 6 - к.е.н, а також 1 асистент, який залучений до роботи як роботодавець. Понад 90% мають статті з імпаکت-фактором Scopus і/або Web of Science. Три викладача мають сертифікати знання англійської мови різного рівня. Близько 40% НПП приймають участь у реалізації європейського проєкту та є членами Міжвідомчої комісії МінТОТ України з розробки документів з відновлення Донбасу, мають досвід консультування міжнародних благодійних організацій. Аналіз наукових публікацій науково-педагогічних працівників у наукометричних базах, фахових виданнях, участь у конференціях, наявність авторських методичних розробок засвідчив їх відповідність змісту тих компонент, які вони забезпечують на ОПП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір науково-педагогічних працівників регламентований «Процедурою проведення конкурсного відбору на посаду науково-педагогічного працівника», яка є у вільному доступі на сайті за посиланням http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/3_1_protos_zabezp_yakist_osvita_2.pdf. Начальниця відділу кадрів Никитенко В.О. зазначила, що основними нормативними документами, які регламентують конкурсний добір НПП є Кодекс законів про працю України, Рекомендації щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів), затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 05.10.2015 № 1005, а також Статут (<http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/statut2021.pdf>) та Колективний договір http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/kol_dog_2020-2025.pdf). У співбесіді з НПП ЕГ переконатась, що конкурсний відбір проводиться прозоро на засадах: відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності прийняття рішень конкурсною комісією, незалежності, об'єктивності та обгрунтованості, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад НПП та їх орієнтованості на підвищення якості освітнього процесу та забезпечення ПРН. В.о. ректора під час зустрічі з ЕГ зазначив, що першочергово відповідальність за добір кадрів на викладання за ОП лежить на директорі інституту та завідувачі кафедри. У цілому ЕГ підтверджує, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими та дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі із фокус-групою роботодавців було підтверджено, що ЗВО активно залучає роботодавців до участі у реалізації ОПП, її удосконалення та обговорення. ЕГ зазначає, що основними формами залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОПП за спеціальністю “Економіка” є: участь у розробці і оновленні ОПП (рецензії провідних науковців та практиків розміщено на сторінці кафедри http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131), участь роботодавців у тренінгах, конференціях, семінарах, проведення гостьових лекцій професіоналів-практиків. Зокрема заступниця міського голови м. Старобільськ Потапова О.В. на зустрічі з ЕГ зазначила, що активно співпрацює з кафедрою, до її пропозицій та рекомендацій щодо змісту ОПП та ОК гарант та завідувач кафедри дослухаються, заявила про готовність до подальшої співпраці та працевлаштуванню випускників ОПП «Економіка». Так само директор Старобільського відділення АТ КБ «ПРИВАТБАНК» Беринчик В. зазначив про готовність брати як на практику, так і на роботу здобувачів ОПП «Економіка», проводить відкриті заняття для здобувачів та вносить пропозиції до ОПП. ЕГ вважає, що залучення роботодавців до організації та реалізації освітньо-наукового процесу на ОП за спеціальністю “Економіка” має системний і різноплановий характер.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічей з професіоналами-практиками, експертами галузі була отримана інформація щодо співпраці з університетом. Це стосується проходження практики здобувачами, участі представників роботодавців у тренінгах, конференціях, семінарах. Зокрема, за побажанням магістрантів і підтримки ректорату з минулого навчального року до викладання ОК залучено провідного підприємця регіону - голову правління КС «Імперіал ЛТД» Титаренко О.В., який проводить як аудиторні заняття, так і запрошує магістрантів на заняття на базі його підприємств. На відкритій зустрічі фахівець з реалізації реформи місцевого самоврядування А. Дугін розповів, що минулого навчального року викладав дисципліни для здобувачів ОПП “Економіка” в межах педагогічної практики після першого року навчання в аспірантурі (<http://luguniv.edu.ua/?p=72960>). Здобувачі під час зустрічі підтвердили, що приймали активну участь у таких заняттях та висловили задоволеність та зацікавленість у подібних заходах. Окрім того роботодавці, знані практики залучаються до освітнього процесу. Зокрема, мова йде про консультування з окремих питань, проведення занять, онлайн-консультацій, тренінгів, майстер-класів, що зазначено в угодах про співробітництво з вітчизняними та закордонними установами (http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131). На зустрічі також був Ляшенко В.І. - завідувач відділу проблем регуляторної політики і розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України, д.е.н., професор; Перший віце-президент Академії економічних наук України, який підтвердив довготривале та продуктивне співробітництво з кафедрою економіки, маркетингу та підприємництва. Діє «Молодіжний бізнес-клуб», членами якого є здобувачі ОПП (завідувач кафедри щоквартально звітує про його засідання перед Департаментом освіти і науки Луганської ОДА (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/01/skan01-02_writings.pdf), куди за словами Калініна О. (референта цього клубу) вони самостійно вирішують кого хочуть запросити та знаходять можливість для такої співпраці з роботодавцями). На запрошення кафедри у жовтні 2019 р. проведено «Круглий стіл» за темою «Альтернативна енергетика: світові тенденції розвитку і проблеми економічного забезпечення провадження (досвід Луганської області)» ініціатором створення в Луганській області індустріального парку «Східний регіон», членом Комітету державно-приватного партнерства Торгово-промислової плати України В. Семенов.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Під час зустрічі з НПП завідувач кафедри Чеботарьов В. зазначив, що адміністрація ЛНУ сприяла його участі у конкурсі щодо обрання у 2016-2020 р. як Visiting professor Лодзінського університету (Польща) (http://luguniv.edu.ua/Attach/institutes/ieb/kaf_ekon_teor/docs/dovidka_stajuvannya_1.pdf) та викладача Є. Чеботарьова в участі і перемозі в конкурсі ERASMUS (http://luguniv.edu.ua/Attach/institutes/ieb/kaf_ekon_teor/docs/dovidka_stajuvannya_5.pdf); участі викладачів, задіяних в реалізації ОПП, в українсько-польському проєкті МОН і Національної агенції академічних обмінів Польщі NAWA, перемога у якому (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/horizont/perelik-proektiv-polshchasayt.pdf>) забезпечила державне фінансування НДР, сприяла перемозі в конкурсі на друк коштами Євросоюзу монографії, яка використовується в освітньому процесі за Програмою ERASMUS+ (<https://dspace.uni.lodz.pl/xmlui/handle/11089/31478>) та поданні розробок до МЗС України; участі викладачів, задіяних в ОПП, у роботі Міжвідомчої комісії МінТОТ з розробки стратегії розвитку Донбасу до 2030 р. та з підготовки документів МОН і НАН України (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/09/doncentre_dodatok5.pdf). Під час зустрічі ЕГ з керівником та менеджментом, в.о. ректора Курило В.С. зазначив, що наразі ЗВО виграв тендер на 1,5 млн. грн, що дозволить через надання послуг з підвищення кваліфікації НПП підвищувати свою майстерність через співпрацю з іншими організаціями. Також він зазначив, що ЗВО допомагає у пошуку грантових програм, намагається оплачувати закордонне стажування, преміює НПП, оплачує відрадженья. Завідувач кафедри Чеботарьов В.А. є учасником спільного проєкту з Польщею, що сприяє можливості підвищення кваліфікації та стажування в Лодзькому університеті. Начальник відділу міжнародних зв'язків Мигович І.В. під час зустрічі зазначила, що постійно моніторить інформацію щодо можливих спільних міжнародних проєктів, грантів, стажувань тощо та постійно надає таку інформацію кафедрам.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час роботи з фокус групою з НПП встановлено, що ЗВО приділяє значну увагу заходам морального і матеріального стимулювання. Наприклад, за багаторічну плідну роботу професорів А. Колосова, В. Чеботарьова та І. Кононова за поданням ЗВО було відмічено Грамотами і Подяками МОН України. ЛНУ одним з перших в Україні забезпечив опанування викладачами технологій викладання з використанням Skype, Zoom, Microsoft Teams. ЗВО підтримав ініціативу кафедри щодо виділення МОН України бюджетного місця за вечірньою формою навчання в аспірантурі за спеціальністю 051 «Економіка» сумісника-підприємця О. Титаренка. ЗВО стимулює публікаційну активність НПП шляхом преміювання авторів статей з індексами Scopus та Web of Science (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/01/poloj_stimul_nauka_dosl_29_jan_21.pdf). ЛНУ на 100% фінансує видання фахового вивчення англійської мови доцентом Н. Бурдою ЛНУ на 85% сплачує її навчання в магістратурі Інституту іноземних мов. Розвитку здорової конкуренції сприяє щорічний рейтинг наукових досягнень НПП ЛНУ, в якому як серед докторів наук, так і кафедр, викладачі ОПП – одні з кращих по ЗВО (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/04/nauka_result_dosyag_2020.pdf). На зустрічі ЕГ з керівником та менеджментом, проректор з науково-педагогічної роботи Ваховський Л.Ц. зазначив, що за результатами рейтингового оцінювання наукових досягнень викладачів, 12 переможців серед різних груп щорічно нагороджуються. Як зазначили на зустрічі викладачі, розмір грошової премії, наприклад, за публікацію статей з індексами Scopus та Web of Science становить 1000 грн. першому автору. Також НПП зазначили, що за викладання дисциплін іноземною мовою не передбачено жодних надбавок.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Професорсько-викладацький склад, який викладає на ОПП, відповідає принципу «fitness for purpose». Конкурсний відбір НПП є прозорим та відкритим. Залучення до викладання на постійній основі роботодавця Титаренко О.В. є позитивною практикою, що, з одного боку, забезпечує додаткові можливості для здобувачів проходження практики, написання кваліфікаційних робіт та подальшого працевлаштування, а з іншого – дозволяє пізнати реальний досвід та оволодіти практичними навичками. НПП мають право вільного вибору напрямків розвитку та місць реалізації свого професійного вдосконалення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Матеріальне стимулювання НПП не є достатнім. Рекомендовано керівництву ЗВО нормативно врегулювати можливості для матеріального стимулювання результативної діяльності НПП, що залучені до реалізації ОПП, зокрема за публікації статей з індексами Scopus та Web of Science та за викладання дисциплін іноземною мовою.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За результати спілкування з керівником та менеджментом ЗВО, адміністративним персоналом, викладачами та іншими стейкхолдерами та проведення аналізу інформації за критерієм 6, ЕГ з'ясувала, що якісний склад НПП, задіяний в реалізації ОПП «Економіка» відповідає належному рівню академічної та професійної кваліфікації, система професійного розвитку забезпечує досягнення цілей ОПП та ПРН та здатний у поєднанні з залученням до освітнього процесу роботодавців забезпечувати належний рівень підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня ВО. Процедури конкурсного добору на ОП є прозорими та публічними. На ОП активно залучаються роботодавці до організації та реалізації освітнього процесу. ЗВО сприяє підвищенню фаховості викладачів. Зважаючи на наявність позитивних практик та рекомендацій щодо впровадження дієвої системи матеріального та морального заохочення викладачів, ЕГ надає оцінку «В» за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час експертизи було виявлено достатній рівень матеріально-технічної бази. Представники ЗВО продемонстрували: відремонтовані будівлі, сучасні аудиторії з відповідними обладнаннями (комп'ютери, інтерактивні дошки, проектори тощо), спортивний зал, гуртожиток, медпункт, та зону ізоляції. Також дана інформація розміщена у відкритому доступі на сайті ЗВО (http://luguniv.edu.ua/?page_id=52798). Бібліотека закладу має відповідну спеціалізовану літературу (файл додається). У закладі є безоплатний Wi-Fi. На території закладу розміщені гуртожитки для здобувачів та викладачів. На зустрічі ЕГ переконалась щодо комфортних умов для проживання у гуртожитку. Фонд бібліотеки складає 40844 примірника, фонд періодичних видань - 286. Досягнення ПРН професієзнавчого спрямування забезпечено власними науково-методичними розробками викладачів, і знаходяться у репозиторії бібліотеки. У вільному доступі є база даних "Statista" (<http://luguniv.edu.ua/?p=51403>). На зустрічі директор бібліотеки Починкова М.М. зазначила, що здобувачі мають вільний доступ до бази SCOPUS та WoS за використанням IP-адреси закладу. Крім того, ЗВО має великий репозитарій, яким можуть скористатись усі бажаючі. У навчальному процесі за ОПП використовується обладнання та ліцензійне програмне забезпечення (програмні продукти Windows, Microsoft Office, CorelDraw, Adobe Creative) які надає закладу сумісник кафедри і один зі стейкхолдерів - Титаренко О.В (файл додається до звіту). Наявні платформи для спільної роботи - Teams, Zoom, Освітній портал (Moodle) тощо. Було зазначено, що дана робота була виконана за підтримки як державних коштів, так і закордонних (Південна Корея, Польща тощо). Здобувачі перевіряють роботи на плагіат за допомогою вільно-доступних програм (наприклад Advego Plagiatus). На зустрічі здобувачі розповіли, що всю необхідну інформацію для навчання вони можуть знайти як в бібліотеці ЗВО безпосередньо в корпусі, так і в електронному вигляді. Додатково електронні збірники розміщені на освітньому порталі. Інформація у вільному доступі та безкоштовна.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Для реалізації освіти за даною освітньою програмою здобувачі мають вільний доступ до репозитарію, відповідно до Положення про цифровий репозитарій ДЗ „ЛНУ ім. Т. Шевченка” від 30.10.2020 № 155-ОД (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/polog_tsifr_repozitoriyLNU_30.10.2020.pdf). Як зазначила директор бібліотеки Починкова М.М. доступ до Наукової бібліотеки є вільним і безкоштовним. Заклад забезпечує доступ до навчальних матеріалів з використанням сучасних технологій дистанційного навчання, наприклад Освітній портал (Положення про освітній портал ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_osv_portal_may2020.pdf)). Під час зустрічей із працівниками та здобувачами було встановлено, що заклад забезпечує право на вільне та безкоштовне використання інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання і викладання в межах ОПП. У закладі є безкоштовна Wi-Fi мережа. Для виявлення інтересів здобувачів ЗВО здійснює опитування в ході викладання дисциплін. На зустрічі зі здобувачами було підтверджено, що заклад надає безкоштовні послуги. Як приклад Сафонов розповів про “Вікно в Америку” (<http://luguniv.edu.ua/?p=49182>) де можна пройти підготовку зі здачі ЗНО, та про роботу громадської організації „Inventors”, її діяльність та заходи які вона проводить (<http://luguniv.edu.ua/?p=51146>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЗВО створює сприятливе освітнє середовище щодо задоволення потреб та інтересів здобувачів за даною ОПП відповідно Положенню про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ „ЛНУ ім. Т. Шевченка” від 27.11.2020 № 167-ОД (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/12/poloj_akadem_dobro_nov2020_2.pdf). Заклад бере до уваги вказані при вступі магістерські роботи за профілем професійної діяльності (магістранти другого року навчання - К. Донцова та О.Сафонов; магістранти першого року навчання - О.Бондар та Ю.Хворостина. Завдяки опитуванню були враховані побажання і відбулась трансформація ОК2 та внесення нових ОК4 та ОК7. За такого підходу були розроблені методичні рекомендації з переддипломної практики та введенні вибіркової дисципліни «Міжнародний бізнес, комунікативна поведінка та етикет ділової людини» з викладання на англійській мові. Заклад регулярно проводить інструктажі щодо виявлення мін, вибухонебезпечних пристроїв і пересування бойової техніки. Особлива увага приділяється здобувачам, які перетинають КПВВ. Фахівець з охорони праці, Сичова О., проводить необхідні інструктажі з безпеки, та проводить перевірку безпеки в цілому. Під час огляду МТЗ та приміщень ЕГ переконалась в безпечних умовах для життя та здоров'я здобувачів. До уваги взято рекомендації попередньої акредитації бакалаврської ОПП “Економіка” та закінчено технічне переобладнання корпусу з вчасного виявлення пожежної небезпеки. Корпуси університету оснащені санітайзерами, облаштовані медичні кабінети та зони ізоляції, працівники та здобувачі пройшли відповідну вакцинацію, організовано скриньку довіри. Безпечення психологічного здоров'я заклад залучає фахівців-професіоналів Інституту педагогіки і психології; діють Coworn center Creativ University і Центр психологічного відновлення та адаптації. У ході інтерв'ю, викладач кафедри психології навчально-наукового інституту педагогіки і психології та психолог-практик А. Назмієв, розповів про основну діяльність психологічної служби. На даний момент основна робота спрямована на адаптацію до умов навчання та життя у м. Старобільську, робота з переселенцями, здобувачами у кого родичі військові тощо. Інформацію можна знайти у соц-мережах (https://www.instagram.com/coworking_centre/) та (<https://www.facebook.com/groups/120164776609164/>). Приклади психологічних тренінгів та роботи та діяльності (<http://luguniv.edu.ua/?p=76782>, <http://luguniv.edu.ua/?p=75329>, <http://luguniv.edu.ua/?p=74544> тощо). На зустрічі здобувачка Вірютіна М. розповіла про Соціальну службу підтримки, до якої можна звернутись за допомогою,

наприклад у адаптації до навчання. Здобувачі обізнані щодо роботи цієї служби. Слід зазначити, що необхідності у зверненні не виникало.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Основним документом, що регламентує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку є Положенням про організацію освітнього процесу в ЛНУ (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf). На зустрічі з НПП, Чеботарьов В. розповів про механізм комунікації зі здобувачами. Перш за все, при формуванні груп, здобувачі отримують на пошту програму, силабуси внутрішні положення та механізми підтримки. Далі студенти запрошуються на відкрите засідання де можна обговорити проблемні питання. Освітня підтримка (співпадає з консультативною), проводиться обов'язково викладачем на першому занятті, і полягає у доведенні викладачами окремих навчальних дисциплін, переддипломної практики, змісту і особливостей освітнього процесу за даними ОК, методи навчання та дидактичне забезпечення. Організаційні аспекти припадають на тьютора та завідувача кафедри. Під час дистанційного навчання організація освітнього процесу здійснюється за допомогою таких платформ як Teams, Zoom, Освітній портал (Moodle) тощо. Голова студентського самоврядування Мироненко О. зазначив, що у Telegramі створена спільна група, де є всі представники факультетів, які у свою чергу доносять інформацію вже по групам. Інформаційна підтримка здійснюється заступником директора ННІнЕБ з навчальної роботи та лаборантом кафедри. Соціальна підтримка проводиться відповідно до Положення про сектор студентської соціальної служби (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/pologenny_SSS.pdf), (http://luguniv.edu.ua/?page_id=4549). ЗВО має фаховий журнал «Економічний вісник Донбасу» з індексом цитування Scopus, що видається за підтримки ЛНУ і кафедри (спільні статті здобувачів з викладачами ЛНУ друкуються безкоштовно). У вільному доступі здобувачі можуть скористатись реферативними базами SCOPUS та WoS (<http://luguniv.edu.ua/?p=39821>), репозиторію. Інформація щодо діяльності студентського самоврядування (http://luguniv.edu.ua/?page_id=71531), профспілкової організації (<http://ppo.luguniv.edu.ua/>), гуртожитків (http://luguniv.edu.ua/?page_id=44272) тощо (http://luguniv.edu.ua/?page_id=1537). Результати опитувань, які проводять органи самоврядування здобувачів і кафедра, на 75-77% здобувачі задоволені світньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Відповідно до Перспективного плану підготовки закладу освіти для навчання осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (<http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/umovu.pdf>) заклад створює необхідні умови для реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. Згідно плану проекти які були початі в попередніх роках досі тривають. Для осіб з особливими освітніми потребами надається соціальна стипендія (<http://luguniv.edu.ua/?p=19747>). За даних умов, у закладі поняття особливих проблем трансформувалась. До нього додалися проблеми обмеження мобільності здобувачів, які вступили на навчання з районів межування із зоною зіткнення та тимчасово окупованих територій. Особи з особливими освітніми потребами на даній ОПП не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЗВО приділяє значну увагу щодо попередження виникнення конфліктних ситуацій. У Положенні про порядок проведення службового розслідування стосовно посадових осіб від 31.08.2015 протокол №1 (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_slujb_rozslid_lnu_2019.pdf), закріплені основи протидії корупції, шляхи усунення виявлених порушень і притягнення до відповідальності винних осіб. ЗВО має відповідну Процедуру вирішення конфліктних ситуацій, протидії булінгу, сексуальним домаганням, дискримінації, хабарництву (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_1_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf), у якій продемонстровано поетапні дії ,відповідальні особи та індикатори у разі виникнення такої ситуації. На сайті університету у вільному доступі можна ознайомитись із Положеннями та Процедурами, які врегульовують потенційно можливі конфліктні ситуації учасників освітнього процесу. А саме блоки 2 «Оцінювання освітніх досягнень студентів» і 6 «Моніторинг та зворотний зв'язок» (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459). Заклад має Антикорупційну програму ДЗ „ЛНУ ім. Т. Шевченка” на 2021 – 2022 роки (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/antikorrup_lnu_2021-2022.pdf), відповідно якій зобов'язується дотримуватись основних принципів щодо недопущення подібних випадків, моніторинг, заходи щодо виявлення таких ситуацій тощо. Мироненко О. розповів, що у разі виникнення конфліктної ситуації або певних проблем здобувачі можуть звертатись до органів студентського самоврядування. І тоді, вже детально розібравшись із ситуацією яка сталась, допомагають вирішити поставлену проблему. Було наголошено, що робота студентського самоврядування покликана захищати права та інтереси студентів, які навчаються у закладі вищої освіти. На сайті оприлюднено

анкетування з приводу виявлення конфліктних ситуацій, булінгу, випадків сексуальних домагань, дискримінації та хабарництва (http://luguniv.edu.ua/?page_id=54006). Дана форма є анонімно, що забезпечує конфіденційність зверника. На даній ОПП подібних ситуацій не виявлено. ЗВО має скриньку довіри. Проте в умовах карантину здобувачі не мають можливості нею скористатись так як у електронному вигляді вона відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Заклад має достатній рівень матеріально-технічного забезпечення. За рахунок державного та міжнародного фінансування об'єкти були реставровані, відновлені та викуплені для користування. Викладачі та здобувачі мають безоплатний доступ до інформаційних ресурсів у межах ОПП. ЗВО має такі ліцензійні програми як Windows, Microsoft Office, CorelDraw, Adobe Creative. Центр "Вікно в Америку" проводить курси підготовки до складання ЗНО та інші заходи. Заклад забезпечує безпечні умови для навчання, а посадові особи проводять відповідні інструктажі. Реконструйовано історичну будівлю та завершено технічне переобладнання корпусу з вчасного виявлення пожежної небезпеки. ЗВО розвиває інфраструктуру для задоволення потреб і інтересів здобувачів. Студентське самоврядування допомагає студентам при вирішенні конфліктних ситуацій. Також у закладі можна отримати як психологічну підтримку так і соціальну.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони. Скринька довіри знаходиться тільки у фізичній досяжності, що інколи є неможливим для всіх учасників освітнього процесу за умов карантину та/або можливості ідентифікації почерку. Не завершено проекти по реконструкції інфраструктури для осіб із особливими освітніми потребами передбачені Перспективним планом. Рекомендації. Скриньку довіри перевести також в електронний формат. ЕГ рекомендує завершити проекти по реконструкції інфраструктури для осіб із особливими освітніми потребами передбачені Перспективним планом.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Експертна група дійшла згоди, що ОПП загалом відповідає критерію 7. Позитивний розвиток інфраструктури ЛНУ за роки існування закладу у м. Старобільськ забезпечується завдяки державним та міжнародним фінансуванням. ЗВО забезпечує безоплатний доступ до інформаційних ресурсів у межах ОПП для всіх учасників освітнього процесу. Університет оснащений ліцензійними програмами такими як Windows, Microsoft Office, CorelDraw, Adobe Creative. Громадська організація "Вікно в Америку" проводить курси підготовки до складання ЗНО та інші заходи. Створено безпечні умови для навчання та проживання. Заклад має Перспективний план підготовки закладу освіти для навчання осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення який реалізується. По підкритерію 7.5, 7.6 є рекомендації ЕГ щодо завершення робіт по реконструкції інфраструктури для осіб із особливими освітніми потребами передбачені Перспективним планом та створення електронного вигляду скриньки довіри. Рекомендації не знижують якість реалізації ОПП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП регулюються такими документами: Положення про розробку, затвердження, оновлення змісту та закриття освітніх програм у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/07/polog_rozr_zatverdg_onovl_zm_zakr_osv_prog_25.06.2021.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_prot_s_nov2020.pdf). Процедурами: Прийняття рішення про відкриття освітньої програми; Розроблення та затвердження освітньої програми; Оцінки якості освітньої програми та внесення змін до неї; Закриття освітньої програми; Розроблення та затвердження навчального плану; Внесення змін до навчального плану; Формування переліку дисциплін вільного вибору студентів; Обрання студентами дисциплін вільного вибору; Розроблення й затвердження робочої програми освітнього компоненту.

Документи розташована на сторінці закладу у вільному доступі (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459). ОПП Економіка була впроваджена у 2017 році на підґрунті Концепції про освітню діяльність, та з урахуванням побажань стейкхолдерів. Відповідно до прийнятого стандарту розроблено другий варіант програми в 2020 році. Третій варіант ОПП, який акредитується, було розроблено в 2021 році виходячи з урахування практичного впровадження, аналізів ринку праці, внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів. Також розроблений новий варіант на 2022 р., який розміщено на сторінці ЗВО для ознайомлення всіх зацікавлених сторін (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oprk/or_051_econom_mag_2022_proj.pdf). За результатами перегляду ОПП 2020 р. було розроблено структурно-логічну схему, трансформовано зміст ОК2(звернути увагу на регіональні особливості та відображення прийнятих МінТОТ і Донецьким Центром МОН і НАН пропозицій викладачів кафедри щодо необхідності провадження сценарного розвитку регіонів, які перебувають у зоні АТО-ООС), додано нову ОК «Управління економічною діяльністю в умовах інформаційних технологій», та приділено значну увагу на побажання здобувачів. За пропозицією роботодавців внесено ОК «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків». Відповідно зауважень від випускників та стейкхолдерів рекомендовано нову ОК із дисциплін вільного вибору щодо формування компетентностей зі спілкування іноземною мовою. Та доповнення щодо формування лідерських якостей, навичок soft skills та вміння працювати у команді.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час роботи із фокус-групою студентського самоврядування, представники розповіли про їх залученість до перегляду та можливості внесення пропозицій. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/06/poloj_yakist_osv_may2020.pdf), Положення про студентське самоврядування (<http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Polozhennya-pro-studentske-samovryaduvannya-LNU-2020.pdf>) та Положення про Студентську раду (<http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Polozhennya-pro-studentskesamovryaduvannya-LNU-2020.pdf>). Процедура 6.2. «Процедура оцінювання якості роботи викладача здобувачами ВО» блоку процедур 6. «Моніторинг та зворотний зв'язок» (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459) прописані механізми оцінювання якості роботи викладача студентами. Щосеместрово проводяться опитування; через мережу Feedback; безпосередня участь в органах самоуправління здобувачів. Завідувач відділу управління якістю освітньої діяльності Кравченко М. зазначила, що вони проводять моніторинг якості освіти, анкетування, вивчення результатів та виносять отримані зміни на розгляд. Анкетування можна пройти на сайті закладу (http://luguniv.edu.ua/?page_id=54006). Результати опитувань здобувачів (http://luguniv.edu.ua/?page_id=73453), випускників (http://luguniv.edu.ua/?page_id=69637). При роботі з результатами анкетувань була знайдена помилка у відповідності анкетуючих здобувачів і їх фактичною кількістю. Під час зустрічей було відзначено, що у закладі проводяться різні опитування, які бувають як у Google-формах так і у друкованому вигляді. Здобувач Сафонов О. під час зустрічі зазначив, що він вніс рекомендацію запровадити практику залучення роботодавців до освітнього процесу. Магістрантка Вірютіна М. входить до складу органів самоврядування здобувачів (http://luguniv.edu.ua/?page_id=76510) і тим самим залучена до перегляду ОПП та інших заходів, спрямованих на забезпечення якості освіти.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час перегляду ОПП 2017 р. були внесені рекомендації, які знайшли своє відображення у варіантах ОПП 2020 року та 2021 р.(що акредитується). У фокусі програми і освітніх компонентах відображено агропродовольчу специфіку регіонального господарського комплексу і роль малого та середнього бізнесу (рецензія С. Твердохліба (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oprk/rev2_or_051_econom_mag_2020.PDF); за рекомендацією Д. Протопопова внесено нові ОК7 та ОК5 (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oprk/rev1_or_051_econom_mag_2020.PDF). До уваги взято побажання роботодавця і випускниці ОПП О. Корж щодо висвітлення питань місцевого самоврядування. У проекті ОПП відображені пропозиції роботодавця – Старобільської міської ради щодо трансформації ОК6 (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oprk/rev2_or_051_econom_mag_2022_proj.pdf) та представника роботодавців В. Семенова щодо внесення нової ОК «Управління інноваційним розвитком підприємства» (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oprk/rev1_or_051_econom_mag_2022_proj.pdf). Роботодавець Титаренко О. є асистентом на кафедрі і безпосередньо залучений до процедур із забезпечення якості ОПП. Під час зустрічі зі стейкхолдерами група експертів виявила, що їх відносини із ЗВО мають постійний партнерський характер. А також наголосили, що вони зацікавлені у випускниках даної ОПП Економіка як роботодавці.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У закладі працює Центр розвитку кар'єри для забезпечення системності щодо моніторингу кар'єрного шляху у працевлаштуванні випускників закладу. Відділ проводить різні семінари, тренінги як вести себе на співбесіді,

написання резюме, співпрацюють з Центром зайнятості тощо. При аналізі опитувань, було виявлено, що перепонами у своєму кар'єрному рості здобувачі наголосили на недостатньому зв'язку навчання з реальною практикою підприємництва та діяльності органів самоврядування. На усунення недоліків, залучено підприємця Титаренко О. (асистент кафедри) і його підприємства є базами практики для здобувачів програми. Аспірант кафедри та фахівець місцевого самоврядування Дугін А. проводить заняття-консультації зі студентами у контексті неформальної освіти. Кафедра уклала договір на проходження практики на базі Старобільської Міськради (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/01/skan09_dogovir_starobilsk_misk_rada.pdf). Такі випускники як Фурсо В., Корж О., Левицька О. та магістрант Сафонов О. беручи до уваги їх навчання у магістратурі отримали підвищення у кар'єрному зростанні. Магістрантка Донцова К. працевлаштувалася в органи місцевого самоврядування. Борисенко К. зазначила, що центр є відносно новим, тому моніторинг і база щодо працевлаштувань ще формується. Для більш систематизованої роботи з випускниками ОПП ЕГ рекомендує сформувати реєстр випускників, розробити план заходів щодо їх ширшого залучення в освітній процес та висвітлювати такі заходи на сторінці кафедри і сайті ЛНУ

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

При розробці ОПП заклад дотримувався відповідних положень і процедур із вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти (насамперед навчальний відділ та відділ якості освіти). Проведені опитування серед здобувачів освіти органами самоврядування та відділом якості показали достатньо високий рівень провадження кафедрою освітнього процесу та задоволеності здобувачів. Також були виявлені певні недоліки. А саме, із прийняттям стандарту спеціальності другого (магістерського) рівня в ОПП було вилучено спеціалізацію "викладач" (вилучено ОК "Педагогіка вищої школи"). За ОПП 2017 р. навчальним відділом внесено рекомендацію щодо покращення рівня дидактичного забезпечення викладання ОК за рахунок власних розробок. Приблизно 85% ОК блоку обов'язкових дисциплін підготовлено і розміщено у репозиторії бібліотеки закладу. Відділ аспірантури і рада молодих вчених рекомендували поєднання навчання і досліджень. Здобувачка ОПП Донцова К. стала переможцем науково-практичної конференції у Польщі (<http://luguniv.edu.ua/?p=71817>) та надрукувала наукову працю в Ізраїлі (<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/issue/view/07.05.2021/525>). Також на цій конференції високо оцінили магістранта Сафонов О. До уваги взято рекомендації навчального відділу та на першому організаційному зібранні до здобувачів доносять структурно-логічної схеми ОПП, розглядають зміст положень ЗВО щодо академічної доброчесності та свободи

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Спеціалізовані європейські інституції EUA проводили двічі (2006 і 2010) зовнішнє оцінювання якості організації та провадження освітнього процесу в ЗВО. Завдяки даним оцінювання та відповідним нормативно-правовим регулюванням освітньої діяльності були взяті як підґрунтя створення закладом ВСЗЯО. Впроваджено визначальні норми і стандарти забезпечення якості освіти в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Перш за все друга частина положення (https://osvita.kpi.ua/files/downloads/Standart_EPVO.pdf): провадження принципів академічної свободи, академічної доброчесності та процесного підходу до управління якістю як детермінант організації освітнього процесу; вибудовування системи самоврядування здобувачів; запровадження процесів самооцінювання; залучення зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів тощо. ОПП Економіка проходить акредитацію вперше. Програма удосконалювалась завдяки імплементації зазначених норм і стандартів ESG), які впроваджувалися завдяки їх узагальненню зав.кафедри під час викладання в Лодзінському університеті за Програмою Visiting Professor (2016-2020 рр.), доцентами О. Татарченко, Г. Штапаук, Г. Гаврюшенко під час стажування у Люксембурзі, Польщі та Латвії (2020-2021 рр.), доцентом Є. Чеботарьовим – під час навчання за отриманим грантом у Програмі ERASMUS+ (2015-2017 рр.). Покращення програми відбувалось за рахунок зауважень і пропозицій щодо акредитацій інших програм ЛНУ та ЗВО, а також рекомендації фахівців з Нац агентства які проводили вебінари для гарантів програм. Враховано рекомендації від експертів отримані при проходженні кафедрою акредитації ОПП Економіка першого (бакалаврського) рівня у лютому-березні 2021р. Заклад посилив висвітлення у даній ОПП регіональної специфіки щодо її агропродовольчої спрямованості; здобувачі більше залучаються до міжнародної освітньо-наукової діяльності кафедри; підвищено рівень забезпеченості викладання інформаційно-аналітичними програмами; запроваджується практика академічної мобільності здобувачів ОПП (внутрішньої – на основі співпраці з ПУЕТ; зовнішньої – на основі співпраці з Лодзінським університетом); запроваджується практика викладання окремих ОК ОПП англійською мовою (розроблену ОК «Міжнародний бізнес, комунікативна поведінка та етикет ділової людини» як вибірково дисципліну для викладання англійською запропоновано магістрантам ПУЕТ (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/kaf_econom_vn_mob.pdf) та Лодзінського університету за Програмою ERASMUS+ з дублюванням польською (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/09/kaf_econom_zov_mob.pdf).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно з Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_yakist_osv_may2020.pdf), в Розділі 4 унормовано інституційне забезпечення розподілу відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. Під час зустрічей із адміністративним персоналом, Кравченко М. розповіла, що вони проводять відповідні опитування разом із структурними підрозділами які координують внутрішню систему забезпечення якості освіти. На підставі отриманих результатів проводиться аналіз щодо якості освітньої програми. Отримані пропозиції від здобувачів та стейкхолдерів вивчають разом із гарантом ОПП. Після обговорення сформованих змін на засіданні кафедри, вони подаються до розгляду на Вчену Раду ННІ і затверджуються на Вченій Раді ЗВО. Крім цього відділ надає як загальні так і індивідуальні рекомендації гарантам ОПП. Інформація надсилається окремо гарантам. На сайті дана інформація відсутня. Діяльність відділу управління якістю освітньої діяльності була підтверджена під час зустрічей із здобувачами, НПП і стейкхолдерами, та відповідає принципам які регламентовані в нормативному документі. Кафедра разом із директором ННІнЕБ і самоврядуванням здобувачів практично впроваджують принципи ESG. Робочі та дорадчі органи представляють: навчальний відділ; відділ управління якістю освітнього процесу; відділ аспірантури; відділ міжнародних зв'язків; юридичний відділ; відділ кадрів; Центр інформаційних технологій; відділ публічних закупівель та постачання; науково-методична комісія; Центр розвитку кар'єри; адміністративно-господарча частина; наукова бібліотека; Центр культури та дозвілля; органи студентського самоврядування університету. Стратегічний рівень (адміністрація): наглядовою радою; вченою радою ЛНУ; ректором; проректорами та ректором.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ЛНУ наявні документи і процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП, які регулюються відповідними нормативним документами. ОПП Економіка удосконалювалась завдяки імплементації відповідних норм і стандартів ESG завдяки викладання НПП ЛНУ в інших закладах. Заклад проводить періодичні опитування, які дають змогу виявити рівень задоволеності навчання здобувачів. Здобувачі, випускники та роботодавці мають змогу пройти анкетування на сайті закладу. ЕГ переконалась, що надані рекомендації від студентів, роботодавців та академічної спільноти знайшли своє відображення в ОПП Економіка. Позитивним показником є те, що роботодавці зацікавлені у випускниках даної ОПП. Здобувачка ОПП Донцова К. стала переможцем науково-практичної конференції у Польщі та надрукувала працю в Ізраїлі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони. Потребує більшої уваги та системності робота з випускниками (моніторингу їх кар'єрного шляху, підтримки контактів для залучення в освітній процес). У відкритому доступі відсутня інформація, щодо наданих рекомендацій із відділу управління якістю освітньої. Рекомендації. Створити реєстр випускників з актуальними контактними даними, розробити план заходів щодо їх залучення в освітній процес. Оприлюднювати інформацію на сайті закладу стосовно наданих пропозицій щодо покращення ОПП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Вивченню кращих практик дало змогу створити внутрішню систему забезпечення якості освіти шляхом впроваджено визначальні норми і стандартів забезпечення якості освіти в Європейському просторі вищої освіти (ESG). У закладі проводяться періодичні опитування через Google-форми результати яких відображаються в освітній програмі та її компонентах. Тісна співпраця ЗВО зі стейкхолдерами прослідковується у взятті до уваги рекомендацій та висвітлення їх в освітній програмі та її компонентах. Зацікавленість роботодавців у випусках показує актуальність ОПП на ринку праці. Здобувачі мають можливість поєднувати навчання із дослідженням. Реєстр випускників за даною ОПП відсутній, що не дає можливості прослідкувати за їх актуальними даними, кар'єрним шляхом, та залученості до освітнього процесу. У відкритому доступі немає рекомендацій наданих відділом управління якістю освіти. Недоліки, які були виявлені у ході експертизи, не є суттєвими. Таким чином, освітня програма відповідає рівню В за даним критерієм.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Нормативні документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу знаходяться на сайті закладу у відкритому доступі. Це саме: Статут ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (нова редакція) від 12.03.2021 Протокол №2 (<http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/05/statut2021.pdf>); Колективний договір від 30.10.2020 (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/kol_dog_2020-2025.pdf); Правила внутрішнього трудового розпорядку ДЗ «ЛНУ імені Т. Шевченка» від 29.01.2016 Протокол №2 (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/pravila_vn_rozpor_lnu_2019.pdf); Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ „ЛНУ ім. Т. Шевченка” від 27.11.2020 №167-ОД (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/poloj_akadem_dobro_nov2020_2.pdf); Положення про організацію освітнього процесу ДЗ „ЛНУ ім. Т. Шевченка” від 27.11.2020 №167-ОД (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_prot_nov2020.pdf); Антикорупційна програма ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка» на 2021-2022 рр. від 24.12.2020 №176-ОД (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/antikorrup_lnu_2021-2022.pdf); Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка» від 26.06.2020 №84-ОД (http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/06/poloj_konkurs_vakantni_posady.pdf); Положення про порядок створення та організацію роботи експертної комісії для проведення атестації здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка» від 26.03.2021 №33-ОД (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/poloj_ek_26.03.2021.pdf). Крім розміщення документів у відкритому доступі, кафедра проводить додаткові заходи з приводу ознайомити здобувачів із їх правами та обов'язками. Здобувачі підтвердили інформацію щодо відкритості та прозорості. З нормативними документами вони можуть ознайомитись у відкритому доступі на сайті закладу та на першому організаційному зібранні.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті закладу розміщено відповідну інформацію, щодо проекту ОПП “Економіка” (http://luguniv.edu.ua/?page_id=61398). Згідно з Положенням про розробку, затвердження, оновлення змісту та закриття освітніх програм у ДЗ „ЛНУ ім. Т. Шевченка” від 25.06.2021 №81-ОД (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/polog_rozr_zatverdg_onovl_zm_zakr_osv_prog_25.06.2021.pdf), та Процедурі розроблення й затвердження освітньої програми (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/1_2_prot_rozrob_zatv_osvit_proc.pdf). Також із проектом можна ознайомитись як на сторінці кафедри (http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131) так і на освітньому порталі, тільки для зареєстрованих користувачів (<http://do.luguniv.edu.ua/course/view.php?id=30559#section-2>). На сайті вже розміщено новий проект ОПП 2022 року. На зустрічі стейкхолдери підтвердили, що вони залучені до перегляду відповідного проекту і надають пропозиції та зауваження. Глінковська-Краузе розповіла, що програма ОПП Економіка їй була надіслана в електронному вигляді, для надання рекомендацій. Слід зазначити, що посилань на форми або лінки щодо обговорень проектів відсутні.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті оприлюднена інформація стосовно ОПП Економіка (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/op_051_econom_mag_2021.pdf). Інформація стосовно вступу (http://luguniv.edu.ua/?page_id=4271). На сайті ЗВО розміщені силабуси освітніх компонент (http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131), навчальна програма (http://luguniv.edu.ua/?page_id=61398), профілі викладачів. Також вся інформація розміщена на освітньому порталі закладу. Під час роботи зі здобувачами, було підтверджено, що вся необхідна інформація розміщена на сайті

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Під час експертизи було встановлено, що заклад дотримується принципу прозорості та відкритості діяльності. Усі документи, що регулюють та забезпечують освітній процес на ОПП, знаходяться у відкритому доступі. Обсяг оприлюдненої інформації забезпечує повноту розуміння особливостей процедур освітньої діяльності за програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність форуму для відкритого обговорення ОПП на сайті університету. Рекомендується додати розділ щодо обговорення проєктів ОПП стейкхолдерами на сайті університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОПП «Економіка» має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 9.1, 9.2, 9.3 (визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, заклад дотримується принципу прозорості та відкритості діяльності). При цьому відкрите обговорення ОПП на сайті університету та надання пропозицій з удосконалення освітньої програми відсутнє. Загалом ОПП відповідає вимогам критерію 9, з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Мельник Людмила Юріївна

Члени експертної групи

Колпаченко Надія Миколаївна

Дерій Ольга Юріївна